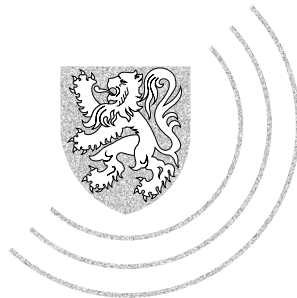

V L A A M S P A R L E M E N T

stuk **114** (2009) – Nr. 2
ingediend op 17 maart 2010 (2009-2010)

Voorstel van resolutie

van de heer Filip Watteuw, mevrouw Elisabeth Meuleman
en de heren Dirk Peeters en Hermes Sanctorum

betreffende een nieuwe toekomst
voor het polderdorp Doel

Verslag

namens de Verenigde Commissies voor Mobiliteit en
Openbare Werken en voor Woonbeleid, Stedelijk Beleid en Energie
uitgebracht door de heer Wim Wienen

Samenstelling van de Commissie voor Mobiliteit en Openbare Werken:

Voorzitter: de heer Jan Peumans.

Vaste leden:

mevrouw Karin Brouwers, de heer Dirk de Kort, mevrouw Griet Smaers, de heer Marc Van de Vijver;
de heren Pieter Huybrechts, Jan Penris, mevrouw Marleen Van den Eynde;
de heren Marino Keulen, Sas van Rouveroij;
de heren Bart Martens, Jan Roegiers;
mevrouw Sophie De Wit, de heer Jan Peumans;
de heer Peter Reekmans;
de heer Dirk Peeters.

Plaatsvervangers:

de heren Ludwig Caluwé, Carl Decaluwe, Ward Kennes, Johan Sauwens;
mevrouw Agnes Bruyninckx-Vandenhoudt, de heer Johan Deckmyn, mevrouw Katleen Martens;
de heer Jean-Jacques De Gucht, mevrouw Annick De Ridder;
mevrouw Michèle Hostekint, de heer Patrick Janssens;
de heer Bart De Wever, mevrouw Lies Jans;
de heer Marc Vanden Bussche;
de heer Filip Watteeuw.

Samenstelling van de Commissie voor Woonbeleid, Stedelijk Beleid en Energie:

Voorzitter: de heer Jan Penris.

Vaste leden:

mevrouw Griet Coppé, de heer Carl Decaluwe, mevrouw Veerle Heeren, de heer Veli Yüksel;
de heren Chris Janssens, Jan Penris, Wim Wienen;
de heer Filip Anthuenis, mevrouw Mercedes Van Volcem;
mevrouw Michèle Hostekint, de heer Bart Martens;
de heer Marc Hendrickx, mevrouw Liesbeth Homans;
mevrouw Patricia De Waele;
mevrouw Mieke Vogels.

Plaatsvervangers:

de heren Tom Dehaene, Dirk de Kort, mevrouw Valerie Taeldeman, de heer Koen Van den Heuvel;
de heer Frank Creyelman, mevrouw Marleen Van den Eynde, de heer Christian Verougstraete;
de dames Irina De Knop, Vera Van der Borcht;
de heer Patrick Janssens, mevrouw Els Robeyns;
de heer Bart De Wever, mevrouw Tine Eerlingen;
de heer Peter Reekmans;
de heer Hermes Sanctorum.

Stukken in het dossier:

114 (2009) – Nr. 1: Voorstel van resolutie

385 (2009-2010) – Nr. 1: Voorstel van resolutie

447 (2009-2010) – Nr. 1: Verslag over hoorzitting over verzoekschrift
– Nr. 2: Verslag over verzoekschrift

Op donderdag 22 oktober 2009 en op donderdag 25 februari 2010 behandelde de Commissie voor Woonbeleid, Stedelijk Beleid en Energie het voorstel van resolutie van de heer Filip Watteeuw, mevrouw Elisabeth Meuleman en de heren Dirk Peeters en Hermes Sanctorum betreffende een nieuwe toekomst voor het polderdorp Doel. De toelichting en bespreking vonden plaats op donderdag 22 oktober 2009. De stemming werd op verzoek van de heer Watteeuw uitgesteld tot na de indiening van het collectieve verzoekschrift 'Doel als woon- en kunstdorp naast de haven'.

De stemming werd vervolgens geagendeerd op donderdag 25 februari 2010. Bij die gelegenheid besliste de commissie om de afhandeling van het voorstel van resolutie te verwijzen naar de Verenigde Commissies voor Mobiliteit en Openbare Werken en voor Woonbeleid, Stedelijk Beleid en Energie, die speciaal waren opgericht voor de behandeling van het verzoekschrift (*Parl. St.* Vl. Parl. 2009-10, nr. 447/1 en 2). Op woensdag 10 maart stemden de verenigde commissies over het voorstel van resolutie.

1. Toelichting door de eerste indiener

De heer *Filip Watteeuw* opent zijn toelichting met de stelling dat het polderdorp Doel helemaal niet hoeft te verdwijnen. Indien dit toch zou gebeuren, zou dat het gevolg zijn van het halsstarrig vasthouden aan een achterhaalde beslissing uit het verleden.

De oorspronkelijke beslissing uit de periode 2000-2001 kwam erop neer dat het Saeftinghedok mocht worden aangelegd, maar dat het woonrecht behouden bleef tot de bouwvergunning was afgeleverd. Wat men tegenwoordig vaak vergeet, is dat er toen een bijkomende voorwaarde is opgelegd, namelijk een studie. Deze studie had moeten aantonen dat het Saeftinghedok nodig was. Maar die studie is er nog steeds niet. De heer Watteeuw vindt dus dat de bouwvergunning afhankelijk is van een studie die nog niet is uitgevoerd, zodat het woonrecht dat aan die bouwvergunning is gekoppeld, nog moet behouden blijven. Destijds is echter een datum gekoppeld aan het vervallen van het woonrecht, omdat men er ten onrechte van uitging dat tegen dan de studie wel zou voltooid zijn.

Dat de Antwerpse haven nu het dorp wil inpalmen, ligt in de eerste plaats aan de verwachtingen op het vlak van containertrafiek. De prognose voor 2030 gaat uit van 17,5 miljoen twintigvoetcontainers per jaar. In 2025 zouden het er al 15,5 miljoen zijn en in 2020 13,5 miljoen. De prognose van die evolutie bleek tot 2008 vrij accuraat. Maar de financieel-economische crisis heeft de containertrafiek met ruim 17 percent doen afnemen. Het is nog maar de vraag of er zich makkelijk een herstel zal voordoen, meent de heer Watteeuw. Hij beoordeelt de oorspronkelijke prognose als erg optimistisch.

Maar zelfs als je de prognose aanvaardt, blijft de vraag naar wat er in de toekomst mogelijk en noodzakelijk is. Dit is voornamelijk afhankelijk van de huidige capaciteit en de ruimteproductiviteit. De huidige capaciteit volstaat volgens de inschatting van de haven zelf voor 11,5 miljoen containers per jaar. Maar de heer Watteeuw is het niet eens met die inschatting. Zo raamt het studiebureau Ocean Shipping Consultants die capaciteit op 16 miljoen per jaar. Ook CEO Eddy Bruyninckx van het Antwerpse havenbedrijf heeft verklaard dat deze capaciteit op 15,7 miljoen per jaar moet worden ingeschat. Met andere woorden is de Antwerpse haven nu al veel beter opgewassen tegen de langetermijnbehoefte dan gedacht. En zelfs als men een buffer van 20 percent incalculeert, bedraagt de huidige jaarlijkse capaciteit zowat 13 miljoen twintigvoetcontainers, heel wat meer dan oorspronkelijk geraamd.

Daarnaast is de ruimteproductiviteit van belang, het aantal containers per hectare. Daarin speelt onder andere de stapelmogelijkheid een rol: het aantal containers dat men op elkaar kan stapelen. Men is er bij de berekeningen van uitgegaan dat die capaciteit gelijk zou blijven. Het voorbeeld van Rotterdam leert echter dat deze productiviteit elk jaar met 2 per-

cent toeneemt. In Rotterdam gaat men al uit van jaarlijks 27.000 containers per hectare, terwijl dat uitgangspunt in Antwerpen op dit moment nog 18.000 containers per hectare per jaar bedraagt, en 24.000 in 2030. In Hamburg wordt de haven zelfs aangepast met het oog op een ruimteproductiviteit van 32.000 containers per hectare.

Samengevat is de Antwerpse haven, gezien de hoger dan geschatte huidige capaciteit en de te verwachten stijging van de ruimteproductiviteit, zeker tot 2030 voldoende uitgerust, zelfs indien de optimistische prognoses worden gehaald. Heel wat belangrijke instanties, ook in havenkringen, betwisten dat zelfs niet, stelt de heer Watteeuw.

Waarom moet het dorp dan toch verdwijnen? Men wil gewoon alle kaarten in handen houden, alle mogelijke ruimte beschikbaar hebben en niet voor beperkende keuzes worden geplaatst. Zelfs mocht het Saeftinghedok niet nodig blijken, dan wil men de ruimte nog beschikbaar houden voor eventuele andere uitbreidingen. Dat vindt de heer Watteeuw niet nodig. De economische ontwikkelingsstudie van 2005 concludeert dat er buiten de containeropslag geen bijkomende ruimte nodig is in de Antwerpse haven voor bijvoorbeeld industrie.

De heer Watteeuw bekijkt vervolgens de andere mogelijkheden voor het grondgebied van Doel. Een argument is dat al veel mensen het dorp hebben verlaten en dat daar niets meer gebeurt. Maar zo zijn er meer dorpen in Vlaanderen.

De indiener ziet wel degelijk mogelijkheden voor Doel. Er zouden havengerelateerde diensten kunnen komen. Het dorp kan ook een ideale poort vormen naar de grote open ruimte erachter, een ruimte die naar Vlaamse normen uitzonderlijk is en mogelijkheden biedt als recreatiezone, bijvoorbeeld voor wandelaars of fietsers. Hij gelooft dat ook andere partijen deze idee genegen zijn. Zo hebben in de aanloop van de verkiezingen een aantal N-VA'ers een petitie ondertekend om Doel als culturele vrijhaven te bewaren. Na de verkiezingen heeft de heer Bert Anciaux namens de sp.a verklaard dat er woonrecht moet zijn zolang de bouwvergunning voor het Saeftinghedok niet is afgeleverd. De heer Watteeuw hoopt dan ook dat deze partijen het voorstel van resolutie zullen goedkeuren.

2. Bespreking in de commissie

De heer *Lieven Dehandschutter* stelt dat de problematiek hem als Waaslander en Vlaams-nationalist na aan het hart ligt. Ook in 1999 heeft hij het in een commissie over Doel gehad. Maar tien jaar later liggen de kaarten veel slechter voor het polderdorp. De recente geschiedenis van de Linkerscheldeoever is niet zo fraai. Er is met grond gemorst en met mensen gesold. De huidige situatie is hoe dan ook weinig hoopgevend. Dus mag de overheid de mensen ook geen valse hoop geven.

Oorspronkelijk had Doel ongeveer 900 inwoners. Nu nog een honderdtal, waaronder een aantal nieuwe inwoners, vervolgt de heer Dehandschutter. De vorige Vlaamse Regering heeft er goed aan gedaan hun een woonrecht te verlenen. Dat woonrecht is twee jaar geleden afgelopen en eenmalig verlengd in afwachting van de bouwvergunning voor het Saeftinghedok. Het woonrecht is afgelopen, maar de uitzettingsprocedure is in kort geding juridisch betwist. De beslissing van de kortgedingrechter moet uiteraard worden gerespecteerd en intussen is het wachten op de uitspraak ten gronde. Maar de overheid kan maar beter geen nieuwe voorwaardelijke verlenging toestaan, zeker niet omdat die de idee zou doen opleven dat een definitieve bewoning toch nog mogelijk blijft.

Het Vlaamse regeerakkoord is duidelijk over de industriële en havenbestemming van het Saeftinghegebied. Ten tweede staan in Doel nog steeds een aantal erfgoedelementen zoals de kerk, de molen, het Hooghuis en het haventje. N-VA heeft het volste vertrouwen dat de bevoegde ministers Bourgeois en Muylers hiervoor een geschikte bestemming zullen vinden. Maar de fractie wil niet vooruitlopen op de concrete invulling van het regeerakkoord.

De heer *Dirk de Kort* stelt vast dat Groen! in het kader van de zogenaamde vergroening van de economie eigenlijk hoopt dat de crisis blijft voortduren en niet met een goed herstelplan wordt aangepakt. Volgens het commissielid droomt deze partij van ecotoerisme en gaat ze voorbij aan het feit dat de Antwerpse haven de motor is van de Vlaamse economie. Indien alle beslissingen telkens opnieuw in vraag worden gesteld, heeft het geen zin meer om nog grote infrastructuurwerken aan te vatten, aangezien deze telkens lange procedures moeten doorlopen die een tiental jaar in beslag nemen. Het zou een verkeerd signaal zijn ten aanzien van de mensen die Doel al hebben verlaten, om het definitieve karakter van de beslissing nu in twijfel te trekken. De CD&V-fractie staat wel achter beschermende maatregelen voor het culturele erfgoed.

De heer *Bart Martens* sluit zich aan bij de heer Dehandschutter. Ook hij dacht aanvankelijk dat het mogelijk was een leefbaar dorp te handhaven in combinatie met de havenontwikkeling. Maar de Vlaamse Regering, waarvan ook Groen! deel uitmaakte, heeft in 1999-2003 beslist dat heel het dorp moest worden onteigend. De mensen konden hun eigen woning van de overheid terugkopen. Bijna alle oorspronkelijke bewoners zijn in dat onzekere scenario weggetrokken. De heer Martens vindt het kras dat een partij die toen bij de actieve euthanasie was betrokken, nu voor een reanimatie pleit.

De discussie over het Saeftinghedok is nog niet beslecht, meent het commissielid. Hij beaamt de stelling van de heer Watteeuw dat de opportuniteit van de toegenomen ruimteproductiviteit moet worden benut. Ook de capaciteit van de ontsluitingsinfrastructuur moet mee in de overweging worden genomen. Op een bepaald moment zal er daardoor geen ruimte meer over zijn voor nog meer containertrafiek. In het regeerakkoord staat dan ook dat het inrichtingsscenario zal afhangen van een maatschappelijke kosten-batenanalyse op planniveau. Mocht men niet kiezen voor een nieuw getijdendok, dan kan een aantal gebouwen zoals het Hooghuis zeker worden behouden.

Commissievoorzitter *Jan Penris* stelt eerst de vraag of een dorp leefbaar kan zijn binnen een havengebied. Hij meent van wel: zo ligt in het Rotterdamse havengebied het zeer leefbare dorp Pernis. In het Antwerpse havengebied geldt dat ook voor Lillo en Kallo. Doel had dus leefbaar kunnen zijn, maar er zijn nu eenmaal andere beslissingen genomen. Terugkomen op een beslissing is op zich natuurlijk niet verkeerd, maar is niet bevorderlijk voor de zekerheid van het ondernemerschap in Vlaanderen. Het havenbedrijf heeft al een marktonderzoek gehouden naar de belangstelling voor een bijkomend getijdendok. Daarop hebben de betrokken spelers massaal positief gereageerd.

Misschien is er op dit moment geen capaciteitsprobleem, meent de commissievoorzitter, maar dat zal er zeker komen als de economie terug opleeft, zoals uiteraard te hopen valt. De heer Penris ontkent dat de Antwerpse haven niet voldoende doet om de ruimteproductiviteit te bevorderen. De Antwerpse stouwerij doet al het nodige en stapelt de containers veel efficiënter dan bijvoorbeeld de Rotterdamse tegenhanger. Maar in Rotterdam circuleren de containers veel vlotter omdat dit een 'mainport' is met veel meer scheepsverkeer. Wil Antwerpen zijn rol als 'mainport' veralgemenen – het bekleedt die rol nu al voor de rederij MSC – dan kan de ruimte die nu beschikbaar komt, optimaal worden benut. Ook de heer Penris beaamt dat waardevol erfgoed bewaard moet blijven, maar een leefbaar dorp zal er niet meer zijn.

De heer Penris vreest dan ook dat de resolutie enkel valse hoop kan opleveren.

De heer *Carl Decaluwe* verwijt de heer Watteeuw dat deze de bewoners van Doel op een zeer populistische manier hoop wil geven waar er geen meer is. Daarmee voedt de heer Watteeuw de antipolitiek, meent het commissielid.

Verder constateert de heer Decaluwe dat Groen! hoopt op een bestendiging van de crisis. Het verhaal van DHL in Zaventem verplaatsen ze nu naar de Antwerpse haven. De

Vlaamse ambitie, bijvoorbeeld in het kader van Vlaanderen in Actie, om een logistiek platform te zijn, probeert de partij onderuit te halen. Door dit regelmatig in de pers te laten komen, schaadt ze het ondernemingsklimaat.

Mocht toenmalig minister Vogels destijds Doel hebben willen redden, had ze dat gekund, meent het commissielid, maar blijkbaar was het toen belangrijker voor Groen! om mee te regeren. Intussen heeft minister Crevits aangekondigd dat ze niet van plan is het woonrecht te verlengen. De maatschappij Linkerscheldeover heeft intussen beroep ingediend tegen het vonnis van de rechtbank in Dendermonde.

De heer Decaluwe vraagt zich af hoeveel van de huidige Doelbewoners daar oorspronkelijk al woonden. Mogelijk voeren ze een strategie als in het Brugse Lappersfortbos, die misschien uiteindelijk uit de partijkas van Groen! zal worden gefinancierd. Omdat politiek bedrijven ook betekent dat je je eerdere beslissingen respecteert, zal de CD&V-fractie het voorstel van resolutie niet steunen.

De heer *Filip Watteeuw* ontkent dat hij hoopt dat de crisis blijft voortduren. Maar de crisis en afname van de containertrafiek is een realiteit met de nodige consequenties voor de oorspronkelijke prognoses. Aan de heer Decaluwe antwoordt hij dat politiek niet altijd hoeft te betekenen dat je achter je oorspronkelijke beslissing blijft staan. Je moet je ook durven aanpassen aan nieuwe omstandigheden. Loont de maatregel de zware financiële investering als de noodzaak niet vaststaat? Ook in havenkringen zijn er mensen die dit geen prioriteit vinden, bijvoorbeeld de heer Fernand Huts.

De Vlaamse havens benutten hun ruimte weinig efficiënt. Daar liggen nog heel wat mogelijkheden, meent de initiatiefnemer van het voorstel van resolutie.

Aan degenen die zijn partij verwijten de mensen valse hoop te geven, antwoordt hij dat de mensen van hun eigen partijen dit ook doen door petitie te ondertekenen en namens hun partij verklaringen af te leggen. De heer Watteeuw benadrukt dat de heer Bert Anciaux zijn stelling als officieel woordvoerder van de sp.a heeft verdedigd.

Groen! is wel consequent tegen de afbraak van Doel, vindt de heer Watteeuw. Hierop repliceert de heer *Lieven Dehandschutter* dat alle Vlaamse partijen boter op het hoofd hebben. De heer *Filip Watteeuw* antwoordt dat de oorspronkelijke beslissing ervan uitging dat een studie voor 2007 de noodzaak aan een nieuw dok zou moeten aantonen. In 2007 waren toch zeer weinig mensen weggetrokken uit Doel.

3. Stemming

Het voorstel van resolutie van de heer Filip Watteeuw, mevrouw Elisabeth Meuleman en de heren Dirk Peeters en Hermes Sanctorum betreffende een nieuwe toekomst voor het polderdorp Doel wordt door de Verenigde Commissies voor Mobiliteit en Openbare Werken en voor Woonbeleid, Stedelijk Beleid en Energie verworpen met 12 stemmen tegen 1 bij 4 onthoudingen.

De voorzitter,

Jan PENRIS

De verslaggever,

Wim WIENEN